

KOTKA

Koulukatu 20

konekaivun arkeologinen valvonta

2021

Juuso Koskinen

Tilaajat: Kotkan Opiskelija-asunnot Oy
ja
Kymen seudun Osuuskauppa

Sisältö

Perustiedot	2
Kartta	3
Valvonta	3
Tulos	5
Lähteet	5
Kuvat	5

Kansikuva: Rakennettava kiinteistö 285-2-28-5 eteläkulmalta koilliseen kuvattuna

Perustiedot

Tutk.lupa: MV/124/05.04.01.02/2021

Alue: Kotka, Koulukatu 20. Yhteensä noin 403 m² valvonnassa kaivettua aluetta kiinteistöjen 285-2-28-5 ja 285-2-9903-2 rajan kumminkin puolin. Paikka sijaitsee muinaisjäännöksellä: Kotka Ruotsinsalmen linnoituskaupunki, 100000748.

Tarkoitus: Tutkia onko tulevien rakennuskaivujen kohdalla kiinteään muinaisjäännökseen liittyviä merkkejä tai rakenteita, ja dokumentoida ne, jos on.

Maastotyö: 29.6.2021 & 1.7.-2.7.2021

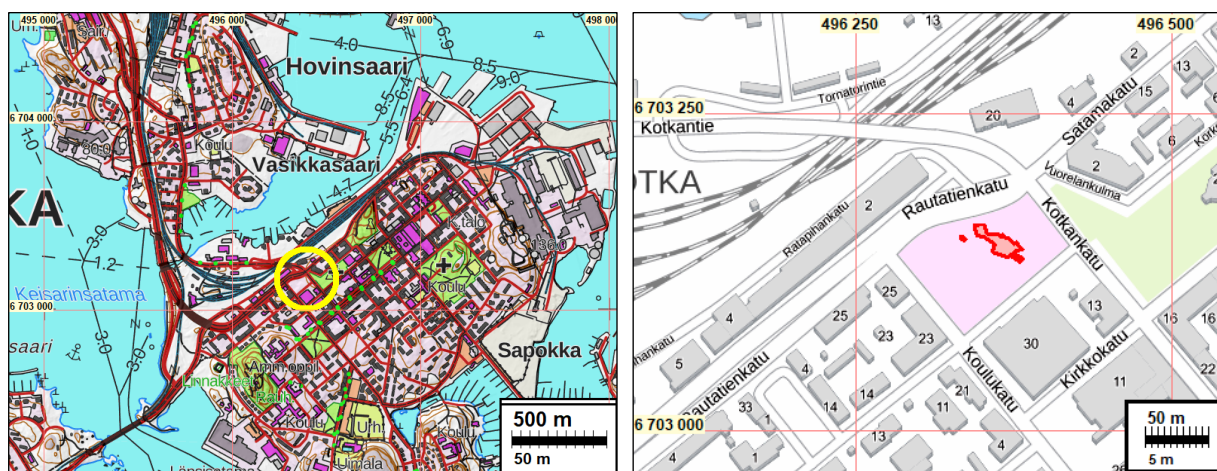
Tilaajat: Kotkan Opiskelija-asunnot Oy ja Kymen seudun Osuuskauppa, Rakennuttajapalvelu Olli Oy:n välittämänä.

Tutkimukset: Hakanpää inventointi 2007

Tekijät: Maastotyö: Juuso Koskinen ja Katja Hippeläinen. Raportti: Juuso Koskinen ja Taika-Tuuli Kaivo

Löydöt: 1 pala fajanssia ja 1 pala punasavikeramiikkaa tai slaavilaista keramiikkaa nurmimullasta. Ei otettu talteen.

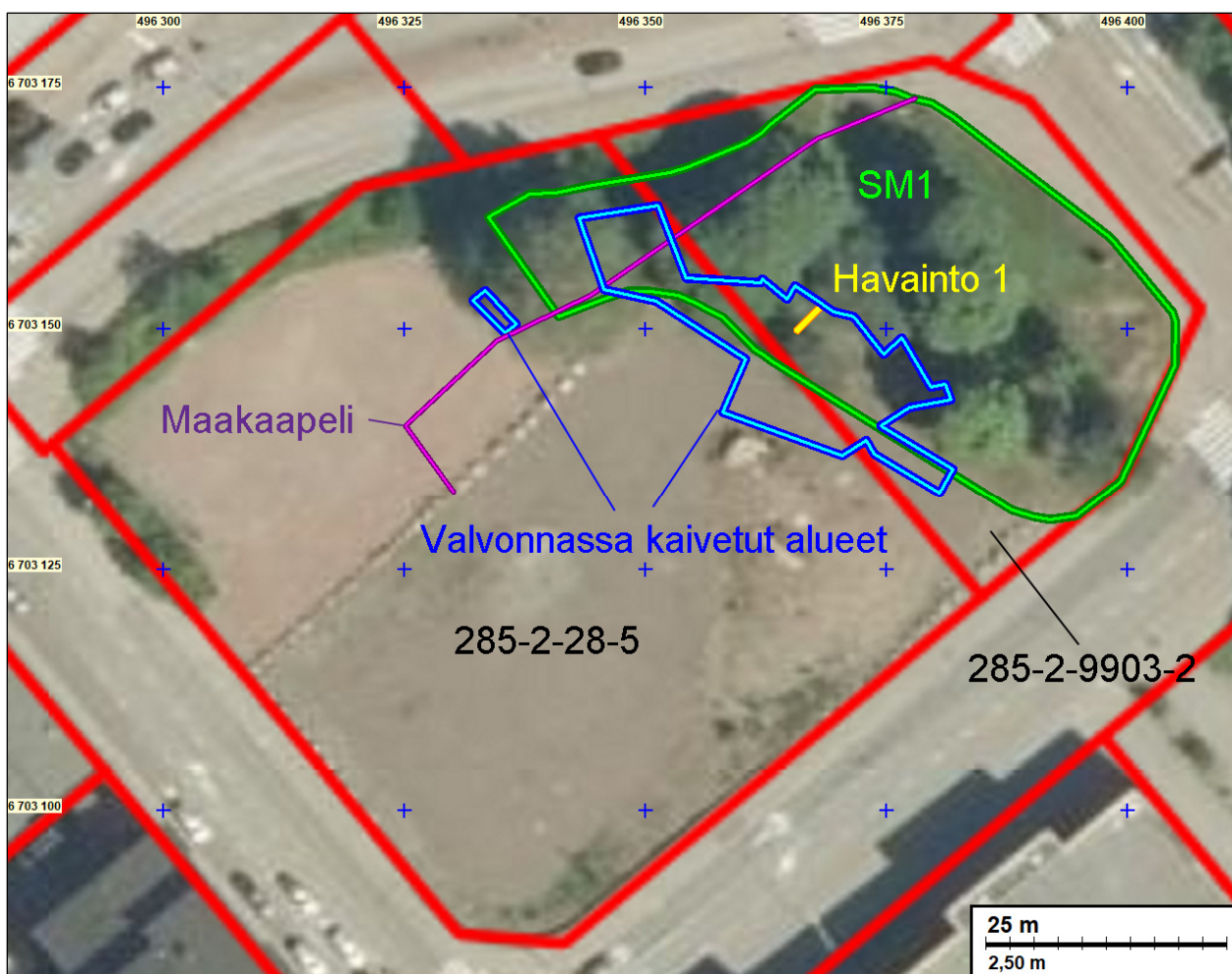
Tulos: Valvonnassa avatulla alueella ei ollut kiinteää muinaisjäännöstä eikä muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä. Valvonnassa dokumentoitiin varmuuden vuoksi yksi epämääräinen kiveys, joka vaikutti nykyisen puiston aiempiin vaiheisiin liittyvältä pengerrykseltä.

Rakennettava kiinteistö keltaisen ympyrän sisällä ja oikealla sinipunaisella. Tutkittu alue punaisella.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Kartat ja ilmakeu ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 7/2021. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 7/2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään oikeusmerkitystä. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikrolin Oy:n serverillä. Kuvaa: J. Koskinen.

Kartta

Kartan taustana oleva ilmakuva vastaa valvonnan aikaista tilannetta, jossa edeltävät rakennukset on purettu pois, mutta uusien rakentamista ei ole vielä aloitettu. Purettu alue näkyy kuvassa harmaana sora-maana. Siinä ei ollut enää mahdollisten muinaisjäännösten aikaista maata jäljellä. Koordinaatit ovat ETRS-TM35FIN. Kaivausalueen ääripisteet, jossa z, liitteenä lopussa. Korkeustasot 5,71 – 8,5 m mpy.

Valvonta

Kotkan kaupunki rakennuttaa asuinkerrostaloja Kotkansaarella sijaitsevalle kiinteistölle 285–2–28–5. Rakentaminen edellyttää kaivutöitä myös viereisen Vuorelankulman puistoalueen (285-2-9903-2) puolella, kiinteistöjen välisen rajan tuntumassa. Kumpikin kiinteistö sijaitsee kiinteän muinaisjäännöksen Ruotsinsalmen linnoituskaupunki (mj.rek. 1000007482) sisällä. Suurin osa Vuorelankulman puistoa on lisäksi arvioitu arkeologisesti mielenkiintoiseksi alueeksi, jossa on mahdollisesti säilynyt jäännöksiä linnoituskaupungin ajalta (Hakanpää 2007: Liite 5), ja merkitty asemakaavaan SM1-merkinnällä. Kaistale kaavan SM1-aluetta ulottuu myös rakennettavan kiinteistön puolelle.

Kymenlaakson Museo antoi rakennushankkeesta lausunnon 26.4. 2021 (D/14/11.05.00.00/2021, KyM129), jossa edellytetään, että kaivut kaavassa SM1alueeksi merkityllä alueella on tehtävä arkeologin valvonnassa, ja mahdollisesti esille tulleet muinaisjäännöksen liittyvät merkit sekä rakenteet dokumentoidaan valvonnan yhteydessä. Kotkan Opiskelija-asunnot Oy ja Kymen seudun Osuuskauppa tilasivat tutkimuksen Mikroliitti Oy:ltä, Rakennuttajapalvelu Olli Oy:n välittämänä. Konekaivun valvonnan tekivät Juuso Koskinen ja Katja Hippeläinen tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa 29.6.2021 sekä 1.7.-2.7.2021.

Valvonta tehtiin vaiheessa, jossa kiinteistöltä oli purettu pois edelliset rakennukset, mutta uusien rakennusten kaivuja ei ollut vielä aloitettu. Valvonta tehtiin niin, että SM1-alueen osa, jolla laajimmillaan rakennuskaivuja tultaisiin tekemään, avattiin etukäteen arkeologin ohjeistuksessa. Avattu alue sijaitsi pääasiassa puistorinteessä, jossa muinaisjäännöskerrosten säilyminen arvioitiin vielä mahdolliseksi. Osia puretusta alueesta myös avattiin, jonka myötä varmistui, että muinaisjäännösten aikainen maa oli kaivettu siltä pois todennäköisesti jo aikaisempien rakentamisien yhteydessä, sillä purkujen jäljiltä paikalle jäänyt sorasepeli jatkui koskemattomaan pohjamaahan asti.

Avattava maasto käytiin silmämääräisesti läpi ennen kaivamisen aloittamista, eikä siinä havaittu pinnanmuotoja, jotka viittaisivat maan peittämiin rakenteisiin. Metallinilmaisimen käyttöä ei katsottu järkeväksi, koska kaupunkipuistossa oletettiin olevan paljon pullonkorkkeja ja muuta nykyi-kaista metalliroskaa. Oletus osoittautui myös todenmukaiseksi, kun maata alettiin kaivamaan. Kaivu tehtiin noin 1,3 m leveällä ja tasakärkisellä kauhalla. Maata avattiin yhteensä noin 403 m², ja avatut alat kaivettiin luontaiseen pohjamaahan asti, lukuun ottamatta erillisen koeojan kohtaa, jossa betonijätteet oli kaivettu syvälle luontaisen pohjamaan sisään. Paikkamittaukset tehtiin takymetrillä, joka oli asemoitu VRS-RTK-laitteella mitatuilla kiintopisteillä. Mittausten ulkoinen tarkkuus on alle 2 cm ja sisäinen alle 1 cm.

Puiston luoteispäässä kulki maakaapeli, jonka kohtaa ei kokonaan avattu, jotta vaurioilta välttyttiin. Puiston puiden juuria myös varottiin vahingoittamasta. Maata saatiin silti kaivettua niin laajalla alueella, että voitiin varmistua siitä, ettei tulevien rakennuskaivujen kohdalla ole muinaisjäännöskerroksia tai -rakenteita.

Puistorinteessä oli noin 30–50 cm multakerros, jossa oli runsaasti nykyaikaisia roskia, kuten muovia, alumiinikorkkeja ja pullolasia. Sen alta alkoi luontainen pohjamaa, joka oli halkaisijaltaan noin 10–50 cm kiviä sisältävää hietaa. Huuhtoutumiskerros oli kaikkialla havaittavissa.

Puistorinteestä tuli esille noin 3,3 m pitkä rivi kiviä, joka oli ladottu halkaisijaltaan noin 30–50 cm luonnonkivistä (**kartalla havainto 1**, N 6703149.68 E 496365.77 Z 7.08 – N 6703152.41 E 496368.50 Z 7.64). Katkeileva rakennelma kulki lounais-koillinen-suunnassa. Se päättyi lounaispäässään puretun alueen soramaahan ja jatkui koillispäässään avatun alueen ulkopuolelle, nurmimullan alla. Sitä ei kaivettu esille enempää, koska rakennuskaivut eivät tulisi yltämään niin kauas. Kivet olivat juurestaan mullan värjäämässä hiedassa, jonka alta alkoi puhdas pohjahieta. Kiveys ei todennäköisesti ollut rakennuksen perustan osa, koska siihen sopivia seinälinjakiveyksiä tai muita rakenteita ei tullut esille. Kiveyksen kaakkoispuolella luontainen pohjamaa oli kivien laen tasolla ja luoteispuolella kivien juurella, joten rakenne vaikutti jonkinlaiselta pengerrykseltä, liittyen mahdollisesti nykyisen puiston aikaisempiin vaiheisiin.

Kiveyksen kohdalta tuli esille pääasiassa nykyaikaisia roskia, kuten alumiinikorkkeja ja pullolasia. Yksi kappale punasavikeramiikkaa ja yksi pala fajanssia kuitenkin löytyi esillä olleen rakenteen osan koillispään kohdalta. Piiposliinin pala jätettiin löytöpaikkaansa, mutta lasittamattoman keramiikan pala otettiin talteen ja poistettiin tarkemman tunnistamisen jälkeen, kun voitiin varmistua, että kyseessä on hyvin yleinen historiallisen ajan löytötyyppi, toisin sanoen tavallista punasavikeramiikkaa mutta toisaalta se vaikuttaa myös slaavilaiselta keramiikalta. Nämä löydöt olivat arviolta 1700- ja/tai 1800-luvuilta, ja ne ovat irtolöytöjä. Puiston nurmimultaa on todennäköisesti tuotu paikalle, ja löydöt ovat saattaneet päätyä paikalle myös multakuorman mukana.

Puistorinteen lounaispuolisella puretulla alueella oli noin 30 cm paksu kerros sepeliä ja soraa, jonka alta alkoi sama luontainen hieta kuin puistossakin, mutta huuhtoutumiskerrosta ei ollut siinä enää jäljellä. Avatun alueen luoteisreunassa peruskallio oli vain noin 20 cm syvyydessä.

Puretun alueen alavalle ja tasaiselle osalle kaivettiin vielä erillinen koeoja varmuudeksi, vaikka mahdollisten muinaisjäännösten säilyminen siinä olikin jo pintahavaintojen perusteella hyvin epä-todennäköistä. Kohdasta tuli esille sekoittuneita hiekkamaita ja betonijätettä, jotka jatkuivat aina-kin metrin syvyyteen.

Tulos

Valvonnassa kaivetulla alueella ei ollut kiinteää muinaisjäännöstä eikä muita suojeltavaksi kat-sottavia arkeologisia jäännöksiä.

3.12. 2021

Juuso Koskinen, Mikroliitti Oy.

Lähteet

Hakanpää, P. 2007. Kotkansaari - Ruotsinsalmen linnoituskaupunki Kaupunkiarkeologinen in-ventointi. Tutkimuskertomus, Museovirasto.

Kuvat

Kuva 1. Valvonnassa kaivettu alue ennen kaivun aloittamista, kaakosta luoteeseen kuvattuna.

Kuva 2. Valvonnassa kaivettu alue ennen kaivamisen aloittamista, luoteesta kaakkoon kuvattuna.

Kuva 3. Erillisen koeojan kohta ennen kaivua, itään kuvattuna.

Kuva 4. Maata avataan alueen luoteispäässä. Kuvattu lounaaseen.

Kuva 5. Havainto 1 kaakkoon kuvattuna.

Kuva 6. Havainto 1 itään kuvattuna.

Kuva 7. Havainto 1:n kivet olivat juurestaan mullansekaaisessa hiedassa, jonka alta alkoi puhdas ja luontainen hietä.

Kuva 8. Havainto 1:n kiveyksen koillispään kohdalta nurmimullasta esiin tulleet fajanssin ja punasavikeramiikan pala, joka kuitenkin ilmeisesti on slaavilaista keramiikkaa

Valvonnassa kaivettu alue kokonaan avattuna. Kuvattu kaakkoisreunalta luoteeseen.

Liite: tutkitun alueen laitojen kulmapisteiden koordinaatit**Kaivettu alue**

N	E	Z
6703141,44	496357,95	6,08
6703136,86	496370,33	7,18
6703138,55	496372,89	7,58
6703137,15	496373,65	7,94
6703133,04	496380,45	8,45
6703135,51	496381,82	8,52
6703140,03	496374,37	7,84
6703141,95	496377,40	
6703142,70	496381,65	
6703144,30	496381,05	
6703144,00	496379,60	
6703149,11	496376,58	8,50
6703147,36	496374,65	8,19
6703151,30	496371,55	
6703151,85	496369,50	
6703153,35	496367,30	
6703154,55	496365,50	
6703153,09	496364,61	6,90
6703155,15	496362,09	7,07
6703154,85	496361,93	6,96
6703155,26	496354,19	6,34
6703162,83	496351,23	7,15
6703161,52	496343,07	7,13
6703154,11	496345,71	5,71
6703152,90	496351,06	5,72
6703146,95	496360,33	6,14

Erillinen koeoja

N	E	Z
6703149,87	496365,54	6,85
6703149,68	496365,77	7,08
6703152,43	496368,51	7,64
6703152,78	496368,33	7,49